

Pınar Güzel, Selhan Özbey
Celal Bayar University
pnruguzel@yahoo.com

ORIGINAL ARTICLE

IOC OLYMPIC SOLIDARITY PROGRAMS AND TURKISH NATIONAL OLYMPIC COMMITTEES'S (TMOK) IMPLEMENTATIONS

Abstract

Under the supreme authority of the International Olympic Committee (IOC), the Olympic Movement encompasses organisations, athletes and other persons who agree to be guided by the Olympic Charter. IOC is regarded as the most authorized organ. One of the basic mission of the IOC is "to encourage the sport for all in every level and everywhere". The IOC -who has 205 official country member- is executed the Olympic Solidarity Programs with the Olympic Solidarity Commission. The content of these programs are to organize assistance to National Olympic Committees (NOC), in particular those which have the greatest need of it and to plan and to control. With the Olympic Solidarity World Programs, 19 programs (Athletes, trainers, NOC Management, Olympic Values) are suggested to the NOCs for developing the sport. Olympic Solidarity Commission is managed this program and the budget with the quadrennial programs. In the 2005–2008 quadrennial plan the budget of the commission was 244 million \$ and 2009–2012 quadrennial plan's budget is increased with % 27.46 and it is now 311 million \$. The aim of this research was; to analyze the content of the IOC Olympic Solidarity Programs and to investigate the economic inputs and level of support of these programs. Furthermore, other aim of this research was to analyze the programs and the gains of Turkish National Olympic Committee. The method of the research was descriptive model. The IOC Olympic Solidarity assist to TMOK with the Olympic sportsmen scholarship, trainers education, Olympic Education and so on. As a result of this research it was determined that Olympic Solidarity Programs support the NOCs with the areas of economic, technical and knowledge. Because of this it is thought of, TMOK can be take more economic support with a coherent working of this Commission. This research is the first in Turkey in terms of determine of the economic input about gainings and also profits of the level from the Olympic Solidarity Programs.

Key Words: IOC, Olympic Solidarity, Olympic Movement, TMOK

IOC OLİMPİK DAYANIŞMA PROGRAMLARI ve TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ (TMOK) UYGULAMALARI

Özet

Olimpik Hareketin bileşenleri incelendiğinde; uluslararası düzeyde en yetkili organın Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) olduğu kabul edilmektedir. IOC'nin görevlerinden biri "Sporu her düzeyde ve her yerde yaymak"tır. 205 ülkede resmi üyesi bulunan IOC'nin temel eylemlerinden biri, IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu'nun yürüttüğü Olimpik Dayanışma Programlarıdır. Olimpik Dayanışma Programlarının içeriğinin temelinde; Olimpik Antlaşma'da öngörüldüğü üzere, özellikle desteğe ihtiyacı olan Ulusal Olimpiyat Komiteleri (NOC) için destek programları planlamak, organizasyonunu yapmak ve kontrol etmek yer almaktadır. Olimpik Dayanışma Dünya Programları kapsamında, NOC'lara sporun gelişimi için dört alanı kapsayan (Sporcular, antrenörler, NOC Yönetimi, Olimpik Değerler) on dokuz programlı amaçlar önerilmektedir. Olimpik Dayanışma Komisyonu, bu program ve bütçeyi hazırladığı dört yıllık programlar ile yönetmektedir. 2005–2008 dört yıllık planında Komisyon bütçesi 244 milyon \$ iken; 2009–2012 dört yıllık planında bütçe % 27.46 oranında artarak 311 milyon \$'a ulaşmıştır. Bu çalışmada amaç; var olan IOC, Olimpik Dayanışma Programlarını içerik analizini yapmak ve programları ekonomik girdilerini ve ne düzeyde destek verildiğini incelemektir. Ayrıca, bu programın Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi (TMOK) uygulamalarını ve mevcut durumunu ekonomik yönden incelemek araştırmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi betimsel tarama modeli olarak belirlenmiştir. IOC Olimpik Dayanışma, TMOK'a, Olimpik sporcu bursu, antrenör eğitimi, Olimpik Eğitim vb. faaliyetlerde yardım sağlamaktadır. Araştırma sonucunda, Olimpik Dayanışma Programlarının çok çeşitli alanlarda ulusal olimpiyat komitelerine ekonomik, teknik ve bilgi desteği sağladığı tespit edilmiştir. Bu nedenle, bu program kapsamında yapılacak uyumlu çalışmalar ile TMOK'un daha fazla ekonomik destek alması sağlanabileceği düşünülmektedir. Araştırma, var olan Olimpik Dayanışma Programlarından elde edilen toplam ekonomik girdinin ne kadar olduğunun tespit edilmesi ve bu girdiden ne düzeyde fayda sağlandığının incelenmesi açısından, Türkiye'de yapılan ilk çalışmadır.

Anahtar Kelimeler: IOC, Olimpik Dayanışma, Olimpik Hareket, TMOK

Giriş

İnsanlığın sosyal ve fiziksel gelişiminde spora katılım önemli faktörlerden birisidir. Bu yüzden, özellikle ekonomik olarak gelişmiş ülkelerde kaliteli nüfus oluşmasında etkili spor programları yer almaktadır. Bu kaliteli nüfusa ulaşabilmek için gençlerin spora katılımını sağlamak gerekmektedir (Mangkang, 2009, p:206–207). 2004 yılında, Barselona'da gerçekleşen "Evrensel Kültürler Forumu" nun spor oturumunda söz alan dönemin IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu Başkanı Pere Miro; sporun eğitimin zorunlu bir parçası olduğunu, toplumların gelişimi ve bununla birlikte toplumların bütünlüğünü sağlayan ve hoşgörüsüzlüğü ortadan kaldıran bir araç olarak kullanıldığını ifade etmiştir (Kartakoullis ve Diğerleri, 2009, p:49).

Olimpik Dayanışma'nın yol göstericisi olan Olimpik Hareketin de temel amacı, gençleri spor yolu ile ayrımcılık gözetmeksizin, karşılıklı anlayış, arkadaşlık, dayanışma ve fair play ruhu ile eğiterek daha iyi ve daha barışçıl bir dünya inşa etmektir. Olimpik Hareket, kültür ve eğitim ile sporu ilişkilendirerek eğlenirken eğitimsel değerlerin iyi örneklerinin sergilendiği ve evrensel etik değerlerine saygının gösterildiği bir yaşam stili yaratmayı hedeflemektedir (Durantez ve diğerleri, 2010, p:4).

Olimpik Hareketin bileşenleri incelendiğinde; uluslararası düzeyde en yetkili organın Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) olduğu kabul edilmektedir. IOC'nin temel görevlerinden biri de "Sporu her düzeyde ve her yerde yaymak" tır (Lacotte, 2006, p:2). IOC'nin bu temel görevini yerine getirebilmek için yapmış olduğu çok çeşitli çalışmalar, projeler ve eylemler komisyonlarca yürütülmektedir. Bu komisyonlardan birisi de "Olimpik Dayanışma Komisyonu" dur.

1961 yılında gerçekleştirilen "58. IOC Oturumu"nda, IOC'nin önde gelen üyelerinden Fransız üye Kont Jean de Beaumont, amacı bağımsızlığını yeni kazanmış Asya ve Afrika ülkelerine yardım olan bir Komisyon kurulmasını önermiştir. Bu öneri kabul edilmiş ve Uluslararası Olimpik Yardım Komisyonu (CIOA) kurulmuştur. 1968 yılında ise Komisyon aynı ismini korumuş ve bir IOC Komisyonu olarak görev yapmayı sürdürmüştür. 1971'de CIOA, Ulusal Olimpiyat Komitelerinin Sürekli Genel Kurulu'nda başlatılan benzer bir projeye dahil olmuştur ve bu yıl itibarıyla de "IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu"nu haline dönmüştür (Miro, Savoy-Girard, 2002, p:80).

Araştırmacılar olimpik yardım politikasının doğuşunu farklı açılardan değerlendirmişlerdir. Bazıları, bu programı özellikle uluslararası ilişkilerin kurulabileceği yabancı devlet politikası olarak görürlerken; başka araştırmacılar ise, olimpik yardım politikalarını, IOC ile iletişimi sağlayacak bir program olarak görmüşlerdir ve evrensel spor kültürünün yaratılması süresinde Ulusal Olimpiyat Komiteleri (NOC) tarafından yapılmakta olan faaliyetlerin harekete geçirilmesi, kontrol edilmesi ve standartlaştırılmasında politik bir araç olabileceğini belirtmişlerdir (S. Al-Tauqi, 2003, p:44).

Bu çalışmada amaç; var olan IOC, Olimpik Dayanışma Programlarını kapsam ve içerik analizini yapmak ve programları ekonomik girdilerini ve ne düzeyde destek verildiğini incelemektir. Ayrıca, bu programın Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi (TMOK) uygulamalarını ve mevcut durumunu ekonomik yönden incelemek araştırmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi betimsel tarama modeli olarak belirlenmiştir. Betimsel tarama modeli geçmişte ya da halen varolan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir modeldir (Karasar, 1994). Araştırma süresince detaylı bir literatür taraması gerçekleştirilmiştir. Elde edilen verilerin, IOC Olimpik Dayanışma tarafından yayınlanan resmi yayınlar olmasına dikkat edilmiştir.

Araştırmanın amacına uygun bir biçimde, birinci bölümde; Olimpik Dayanışma Programlarının yapısal ve içerik olarak tanımlanmasının ardından, ODP'nin Ulusal Olimpiyat Komiteleri için sağladığı yararlar ve ODP'nin "Dünya Programları", "Kıtalararası Programlar" ve "Olimpiyat Oyunları Ödeneği" ana başlıklarında incelenmesi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ikinci bölümünde; ODP'nin finansal yönden incelenmesi ve 2009–2012 dört Yıllık ODP'nin ekonomik açıdan incelenmesine yer verilmiştir. Araştırmanın son bölümünde ise; ODP'nin Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi'ndeki uygulamalarına ve bu programların Ulusal Olimpiyat Komitesine(TMOK) sağladığı ekonomik, teknik ve bilgi düzeyindeki nicel desteğe değinilmiştir.

1. OLİMPİK DAYANIŞMA PROGRAMLARI (ODP);

Olimpik Dayanışma Programlarının içeriğinin temelinde; Olimpik Antlaşma'da da öngörüldüğü üzere, özellikle desteğe ihtiyacı olan Ulusal Olimpiyat Komiteleri için destek programları planlamak, organizasyonunu yapmak ve kontrol etmektir. Olimpik Antlaşma; Kural 5'e göre Olimpik Dayanışma Programlarının amaçları şunlardır:

1. Olimpizmin temel prensiplerini yaymak,
2. Ulusal Olimpiyat Komitelerine, Olimpiyat Oyunlarına katılabilmeleri için sporcu ve takımlarını hazırlamalarına yardım etmek,
3. Sporcuların ve antrenörlerin teknik açıdan spor bilgilerinin gelişmesine yardım etmek,
4. Olimpik Dayanışma Programı bursları aracılığı ile Ulusal Olimpiyat Komiteleri ve Uluslararası Federasyonlar ile işbirliği yaparak sporcu ve antrenörlerin teknik düzeylerini burs vererek yükseltmek,
5. Spor yöneticileri yetiştirmek,
6. Özellikle Olimpik eğitim ve sporun yaygınlaştırılması gibi amaçlar güden, kuruluş ya da kişiler ile işbirliği yapmak;
7. Ulusal ya da uluslararası birimler ile işbirliği içinde gerekli yerlerde basit, işlevsel ve ekonomik spor tesisleri kurmak;
8. Ulusal Olimpiyat Komitelerinin yönetimi ya da himayesi altında ulusal, bölgesel ya da kıtasal düzeyde yarışmaların düzenlenmesini ve ayrıca delegasyonlarının Bölgesel ve Kıtalararası Oyunlara hazırlık ve katılımlarını desteklemek;
9. Ulusal Olimpiyat Komiteleri arasında ikili ve çok taraflı işbirliği programlarını teşvik etmek;
10. Hükümetleri ve uluslararası kuruluşları, sporu resmi kalkınma yardımı kapsamına almaya teşvik etmektir (Olympic Charter, 2010, p:18).

ODP'nin Ulusal Olimpiyat Komiteleri (NOC) İçin Sağladığı Yararlar;

Olimpik Dayanışma Komisyonu, NOC'ların önemli ihtiyaçlarını karşılamak ve destek vermek için Olimpik Antlaşma'yı rehber alarak ve dört yıllık planlar hazırlayarak çalışmalar yapmaktadır. Dört yıllık periyodlar süresince, NOC'ların sorumluluklarını yerine getirmelerine yardımcı olmak amacı ile Olimpik Dayanışma Programları onlara finansal, teknik ve yönetsel alanlarda etkili bir danışma hizmeti ve desteği sunmaktadır. Bu destek üç şekilde gerçekleşmektedir. Bunlar:

- a. Sporun tüm alanlarda gelişimini ve güçlendirmesini sağlayan DÜNYA PROGRAMLARI,
- b. Her kıtanın belirli ihtiyaçlarını karşılamak için düzenlenmiş KITALARARASI PROGRAMLAR,

- c. Programların çeşitliliğini tamamlayıcı ve NOC' lara Oyunlar öncesinde, sırasında ve sonrasında finansal destek sağlayıcı OLİMPİYAT OYUNLARI ÖDENEĞİ'dir (Olympic Solidarity, 2009, p:6).

a.) ODP-Dünya Programları

Dünya Programları kapsamında, NOC'lara sporun gelişimi için Olimpik Antlaşma çerçevesinde dört alanı da içeren (Sporcular, antrenörler, NOC Yönetimi, Olimpik Değerler) on dokuz (19) programlı amaçlar önerilmektedir. (Olympic Solidarity, 2009, p:14).

Dört alanda yer alan "19 Program" aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 1. Olimpik Dayanışma Dünya Programları (2009–2012) (Olympic Solidarity, "Where The Action Is", 2009, p:15).

OLİMPİK DAYANIŞMA DÜNYA PROGRAMLARI	
<u>SPORCULAR</u>	
1.	Sporcular için Olimpik Burs "Vancouver 2010"
2.	Sporcular için Olimpik Burs "Londra 2012"
3.	Takımlara destek ödeneği
4.	Kıtalararası ve Bölgesel Oyunlar – Sporcuların Hazırlığı
5.	Gençlik Olimpiyat Oyunları - Sporcuların Hazırlığı
<u>ANTRENÖRLER</u>	
6.	Antrenörler için Teknik Kurslar
7.	Antrenörler için Olimpik Burs
8.	Ulusal Spor Yapısının Gelişimi Desteği
<u>NOC YÖNETİMİ</u>	
9.	NOC Yönetimsel Gelişimi
10.	Spor Yöneticileri için Ulusal Eğitim Kursları
11.	Spor Yönetiminde Uluslararası Yönetim Eğitimi Kursları
12.	NOC Değişim ve Bölgesel Forumları
<u>OLİMPİK DEĞERLERİN GELİŞTİRİLMESİ</u>	
13.	Spor Tıbbı
14.	Spor ve Çevre
15.	Kadın ve Spor
16.	Herkes için Spor
17.	Uluslararası Olimpik Akademi
18.	Kültür ve Eğitim
19.	IOC Tarihi ve Mirası

Sporcular; 2000 yılında düzenlenen "Sidney 2000 Olimpiyat Oyunları" dolayısıyla 122 Ulusal Olimpiyat Komitesine sporcu bursu verilmiştir. Toplamda verilen 632 sporcu bursunun 470'ini erkek sporcu, 162'sini ise bayan sporcular oluşturmuştur. Bu ödeneğin kıtalara göre dağılımında ise; 128 sporcu (26 NOC) Amerika kıtası; 208 sporcu (25 NOC) Avrupa kıtası; 149 sporcu (23 NOC) Asya kıtası; 144 sporcu (45 NOC) Afrika kıtası ve 3 sporcu (NOC) Okyanusya kıtası yer almıştır (Olympic Solidarity, 2001, p:37).

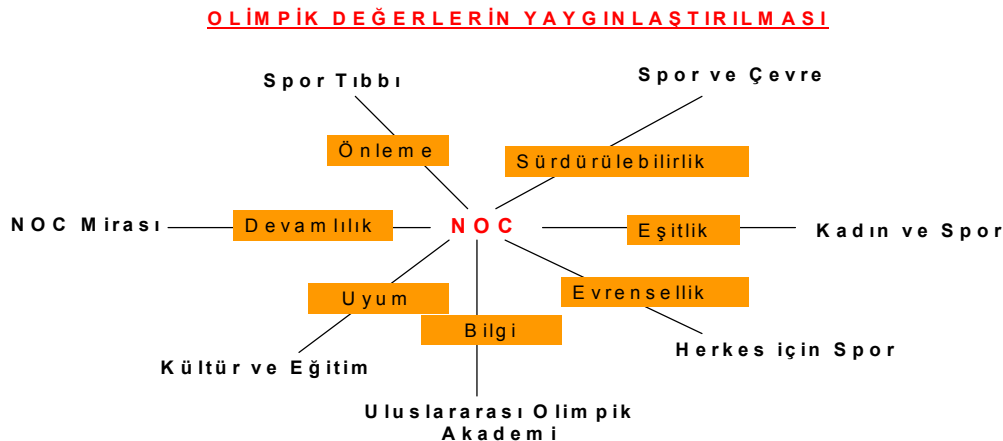
Vancouver 2010 Kış Olimpiyat Oyunları için toplam 325 (193 erkek sporcu, 132 bayan sporcu) sporcuya burs verilmiştir. Bu burs, Afrika kıtasından 6; Amerika kıtasından 7; Asya kıtasından 10; Avrupa kıtasından 35 ve Okyanusya kıtasından 2 Ulusal Olimpiyat Komitesi olmak üzere dağıtılmıştır (Olympic Solidarity Report, 2009, p:20).

Antrenörler; 2009–2012 dört yıllık Olimpik Dayanışma Programlarında 2009 yılı itibariyle; antrenörler tarafından farklı spor branşlarında beş kıtadan yaklaşık 250- 300 kurs talep edilmiştir. Antrenörler için verilen Olimpik burs için ise 124 kişiye burs tahsis edilmiştir. Ulusal Spor Yapılarının Gelişimi programı çerçevesinde Ulusal Olimpiyat Komitelerine dağıtılan bütçe miktarı 30.000\$ dır (Olympic Solidarity Annual Report, 2009, p:11–12).

NOC Yönetimi; 2009 yılında IOC Olimpik Dayanışma tarafından antrenörler için gerçekleştirilen Dünya Programları şu şekilde gerçekleştirilmiştir: 201 Ulusal Olimpiyat Komitesi yönetsel nakdi yardım almıştır. 32 adet yönetim ve 18 adet finansal yönetim teşebbüsü gerçekleştirilmiştir. 84 adet Spor Yöneticiliği Kursu gerçekleştirilmiştir. 50 Program Yöneticisinin katılımı ile 3 adet ASMC- İleri Düzeyde Spor Yönetimi Kursu (*Advanced Sports Management Courses*) gerçekleştirilmiştir. 53 adet MEMOS- Spor Organizasyonları Yönetimi Yürütme Mastırı (*Executive Masters in Sports Organisation Management*) bursu verilmiştir. 15 adet Ulusal Olimpiyat Komitesi personel değişim ve stajı yaptırılmıştır. 12 adet Bölgesel Forum gerçekleştirilmiştir (Olympic Solidarity Annual Report, Common Ground, 2009, p: 34–35).

Olimpik Değerlerin Geliştirilmesi; IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu da IOC'nin tüm organları gibi arkadaşlık, mükemmellik ve saygıdan oluşan üç önemli değer gelişimine ve yaygınlaştırılmasına destek sağlamak için hazırladığı Dünya Programları içerisinde yedi başlığa yer vermektedir. Bu başlıklar; “Spor Tıbbı”, “Spor ve Çevre”, “Spor ve Kadın”, “Herkes için Spor”, “Uluslararası Olimpik Akademi (IOA)”, “NOC Tarihi ve Mirası”.

Kensington (2009) vermiş olduğu 4. FITA Dünya Antrenörler Semineri'nde IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu tarafından hazırlanan yedi alanda değerler ile ilgili edinilebilecek kazanımları aşağıdaki şekilde ifade etmiştir.

Şekil 1. Olimpik Değerlerin Yaygınlaştırılması (Kensington, 2009, p:28).

b.) ODP- Kıtalararası Programlar;

Kıtalararası Programlar, NOC'lara o kıtadaki belirli ihtiyaç ve önceliklere göre, teknik, mali ve yönetsel yardım sağlar. Bu programlar, IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu ile tamamen koordineli olarak her Kıtalararası Birliğin Olimpik Dayanışma komisyonları tarafından yürütülmektedir. 2009–2012 dört yıllık planında, Kıtalararası Birlikler, hangi kıtalararası programların uygulanabileceğini ve ilgili kaynağın nasıl dağıtılacağını belirlemektedir. Birliklerin işletilmesi; yasal toplantılarının organizasyonu, NOC'ların kendi ulusal faaliyet ve programlarının gelişimi için verilen ödenek yardımı gibi belirli temel elementler (eğer başka bir kaynak yok ise) bütçeden karşılanmalıdır. Her Kıtalararası Birlik programlarının teknik ve mali kontrolü için Olimpik Dayanışma Komisyonu'na karşı tamamen sorumludur ve sürekli Komisyonu bilgilendirmek zorundadır (Olympic Solidarity, 2009, p:48).

c.) ODP-Olimpiyat Oyunları Ödeneği;

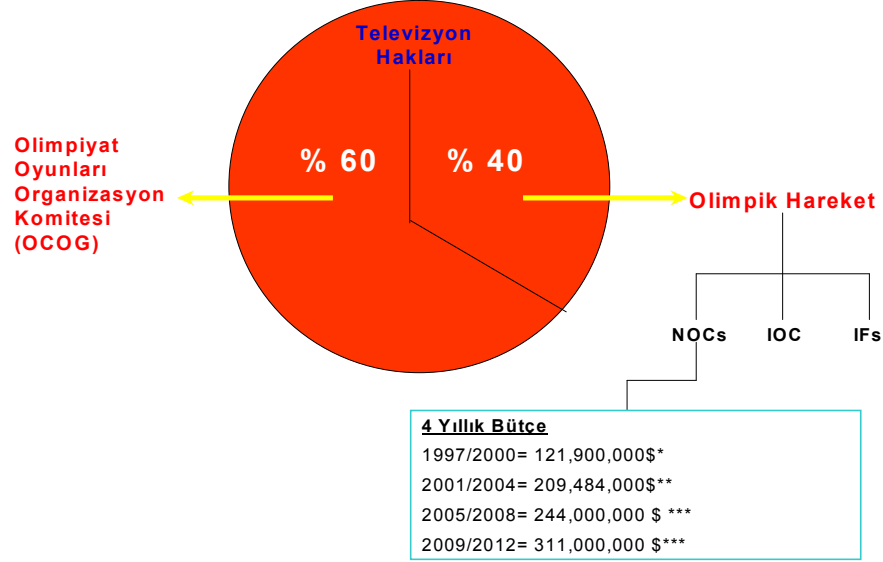
Olimpiyat Oyunları Ödeneği, NOC'ların Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunlarına katılımına yardım etmek için tasarlanmıştır. Bu finansal destek, iki farklı amaç için verilmektedir. Bu amaçlar; tüm NOC'ların katılımını garanti ederek, Olimpiyat Oyunlarının evrensel ruhunun gelişimine yardım etmek ve NOC'lara Oyunların gelişimi ve başarıyla sonuçlandırılması için gerekli desteği vermektir. Bu finansal destek üç devrede verilmektedir. Bunlar; Olimpiyat Oyunları öncesinde, sırasında ve sonrasındadır (Olympic Solidarity, 2009, p:70).

2. OLİMPİK DAYANIŞMA PROGRAMLARININ FİNANSAL YAPISI

Olimpik Dayanışma Programlarının gelirleri, Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunları'nın televizyon hakları yayın gelirlerinden payına düşen hakkı almasıyla elde edilmektedir. Bugüne kadar, Ulusal Olimpiyat Komiteleri'ne tahsis için elde edinilen bu gelir, Olimpik Dayanışma Programları'nın tek gelir kaynağı olmuştur (Hurst, 2001, p:150).

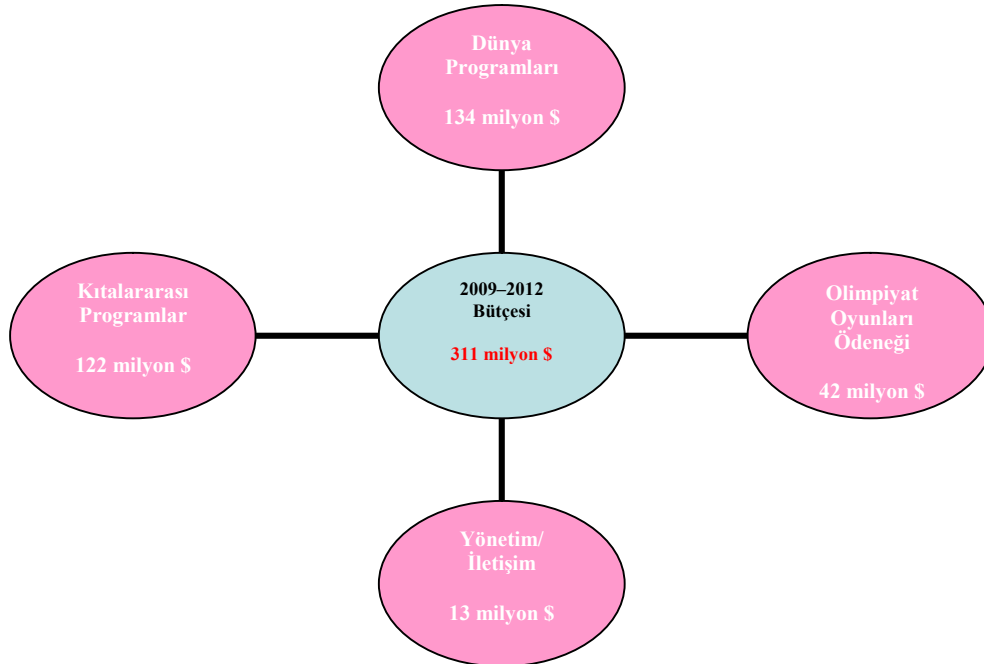
NOC'lar, belirli bazı kurallara uymak şartı ile IOC'den Olimpik Dayanışma Komisyonu aracılığı ile finansal destek alabilirler. Bu Komisyon, Olimpik Antlaşmanın 8. Kuralı doğrultusunda Yaz ve Kış Olimpiyat Oyunlarından elde edilen televizyon haklarını yönetmek ve NOC ve temsilcilerine %6 oranında dağıtımını yapmakla yükümlüdür. Komisyon, finansal desteğin yanı sıra teknik ve eğitim alanlarında da sporun gelişimini sağlamak, en temel düzeyden performans düzeyine kadar olan tüm evrelerde dünya genelinde sporun gelişimini sağlamak amacını gütmektedir (Papadogiannakis, 2011). Olimpik Dayanışma Komisyonu bu bütçeyi çeşitli programlar düzenlemek, sporun gelişimi için üretimde bulunmak ve NOC'ların ve Kıtalararası Birlikler'in yararlanabilmesi için yönlendirmek ve yönetmekle sorumludur (Miro, Girard Savoy, 2002, p:81).

Olimpik Dayanışma Komisyonu, bu program ve bütçeyi hazırladığı dört yıllık programlar ile yönetmektedir. 2005–2008 dört yıllık planında Komisyon bütçesi 244 milyon \$ iken; 2009–2012 dört yıllık planında bütçe % 27.46 oranında artarak 311 milyon \$'a ulaşmıştır. Bu 67 milyon \$'lık artış, küresel kalkınma stratejilerinin uygulanmasında ve Kıtalararası Birliklere bütçenin kullanımı ile ilgili sorumluluğu dağıtmak için olanak sağlayacaktır (Olympic Solidarity, 2009, p:10).

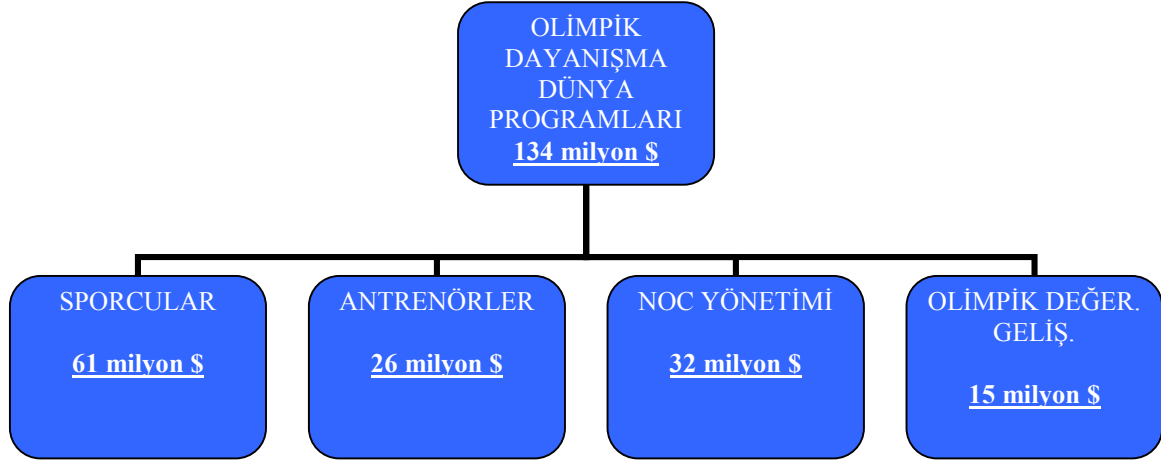
Şekil 2. Olimpiyat Dayanışma Komisyonu Gelir Dağılımı (*Olympic Solidarity, 1997–2000 Quadrennial Plan, 2001, p:12), **(Olympic Solidarity, 2001–2004 Quadrennial Plan, 2001, p:9), *** (Olympic Solidarity, 2009–2012 Quadrennial Plan, 2009, p:10).

2009–2012 Olimpiyat Dayanışma Dört Yıllık Planı Analizi

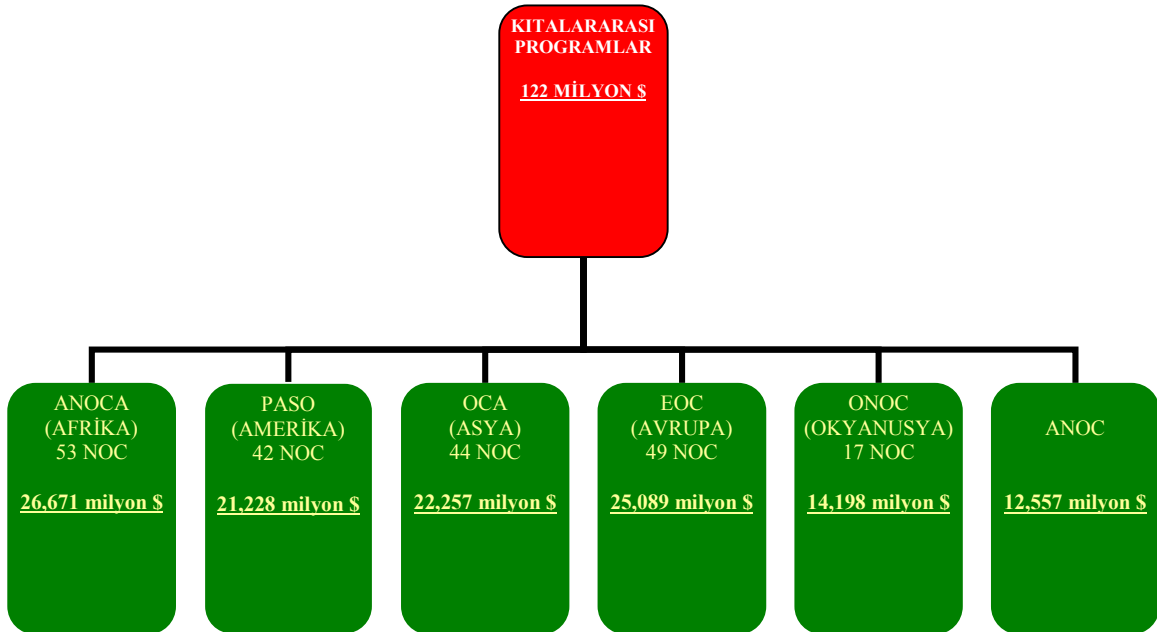

Şekil 3. 2009–2012 Olimpiyat Dayanışma Dört Yıllık Planı Analizi (Olympic Solidarity, 2009–2012 Quadrennial Plan, 2009, p:10).

Olimpik Dayanışma Programları 2005–2008 dört yıllık programında “Dünya Programları” bütçesi 110,5 milyon \$ iken; bu bütçe %21,27 oranında bir artış ile 2009–2012 dört yıllık programında 134 milyon \$’a çıkmıştır. “Kıtalararası Programlar” bütçesi 2005–2008 dört yıllık programında 90 milyon \$ iken; %35,56 oranında artış ile 2009–2012 dört yıllık programında 122 milyon \$’ ulaşmıştır. Bu oranlar Şekil 4 ve Şekil 5’te ayrıntılı olarak verilmiştir.

Şekil 4. Olimpik Dayanışma, Dünya Programları Analizi/ 2009–2012. (Olympic Solidarity, 2009, p:10).

Şekil 5. Olimpik Dayanışma, Kıtalararası Programlar Analizi/ 2009–2012. (Olympic Solidarity, 2009, p:10).

3. TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ (TMOK) VE OLİMPİK DAYANIŞMA PROGRAMLARI

TMOK adına Olimpik Dayanışma Programlarını yürütmekte olan ayrı bir komisyon ya da yapılanma bulunmamaktadır. Bu faaliyetler, Genel Sekreterlik ve Spor Komisyonu tarafından gerçekleştirilmektedir. TMOK'de diğer Ulusal Olimpiyat Komiteleri gibi IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu tarafından desteklenen programlardan yararlanmaktadır.

Örneğin Londra 2012 Olimpiyat Oyunları için katılma ve derece girme potansiyeli bulunan üst düzey 17 sporcuya hazırlıklarını sürdürebilmeleri için sporcu destek bursu vermektedir. Bu destek, dörder ayda bir ödenmek üzere verilen 500 \$'lık finansal destek bursudur. Ayrıca Bayan Voleybol Milli Takımımızın 2010 Avrupa Ligi Finali'ne hazırlığı için de Voleybol Federasyonuna 40,000 \$ finansal destek sağlanmıştır. Sporcuların yanı sıra, TMOK, hokey, tenis ve binicilikte antrenörlerin teknik eğitimi için yurt dışından uzman antrenör getirilmesini ve de yelken branşında bir antrenörün de yurt dışına eğitime gönderilmesini Olimpik Dayanışma Antrenör Bursu Programı kapsamında aldığı destek ile gerçekleştirmiştir (TMOK, 2011).

TMOK'nde Olimpik Dayanışma tarafından finansal destek sağlanan bir başka proje ise Spor Kültürü ve Olimpik Eğitim Projesi'dir. Bu proje, IOC tarafından Olimpik Değerler Eğitim Programı (OVEP) projesi kapsamında örnek gösterilen on yedi çalışma arasında yer almaktadır (IOC, 2011).

2006 yılında uygulanmaya başlanan bu projenin amacı, çocuklar, öğretmenler ve aileler aracılığı ile Olimpik Değerleri ve Spor Kültürünü yaymak ve Türkiye'de Olimpizm anlayışının ve değerlerinin gelişimine yardımcı olmaktır. Projenin temaları arasında; Olimpik sporlar ve disiplinler, Olimpik Değerler, spor ve hareket eğitimi, sporun yararları, beslenme, Fair Play, çevre ve spor gibi konular yer almaktadır. 9–11 yaş hedef kitlesi bulunan bu projede şu ana kadar ülkenin çeşitli illerinden yaklaşık 200.000 öğrenciye ulaşılmıştır. Projenin yıllık bütçesinde bir öğrencinin maliyeti 2,5–3\$ arasında olmaktadır. Yılda yaklaşık 50.000–75.000 öğrenciye ulaşılmaktadır (TMOK, 2011).

Tartışma ve Sonuç

Olimpik Dayanışmanın 40. yılını dolduran 2011 yılında, IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu Başkanı Mario Vazques Rana, IOC tarafından yayımlanan Olympic Review Dergisinin son sayısına vermiş olduğu röportajda Olimpik Dayanışmanın geldiği süreci ve geleceğini şu sözleriyle özetlemiştir: "Olimpik Dayanışmanın 30 yıllık süreç içerisinde verdiği en büyük mücadeleler arasında; dayanışma kavramı kapsamında herkes tarafından kabul edilen bir yapı tasarlamaya çalışmak; bu uygulamaları gerçekleştirmek için gerekli finansal kaynağı sağlamak; NOC temsilcilerini bu programlardan olabildiğince çok yararlanmalarını sağlamak için eğitmek ve bilgilendirmek gibi konular vardır. Olimpik Dayanışma daha sonraki yıllarda da ortaya çıkacak talepleri karşılamaya devam edecektir. NOC'lara sağlanan destek güçlenerek artacak ve uygulanan programlardan etkili ve daha başarılı sonuçlar alınması için çalışılacaktır" (Szreter, 2011, p: 59).

Spor Yönetimi açısından sporun yapısal ve ekonomik yönden gelişimine büyük katkı sağlamakta olan Olimpik Dayanışma, farklı kıta ve bölgelerin ihtiyaçlarını daha iyi belirlemek amacıyla, Dünya Programlarının koordinasyonu için Kıtalararası Birlikler ile birlikte çalışmaktadır. Ayrıca, Olimpik Spor Federasyonları, IOC'nin diğer komisyonları ve de Olimpik Hareketin diğer paydaşları ile de paylaşım içerisinde. Olimpik Dayanışmanın ekonomik açıdan sağlamış olduğu desteğin örneklerinden birisi uygulanmakta olan son dört yıllık kalkınma ve destek programıdır. 2009–2012 dört yıllık Olimpik Dayanışma Dünya Programları içerisinde sporcular için 5 ayrı organizasyon için

program hazırlanmıştır. “Vancouver 2010” Olimpiyat Oyunları’nda sporcuların yararlanması için ayrılan bütçe 9,000,000 \$ olmuştur. “Londra 2012” Olimpiyat Oyunları için ise toplam 19,000,000 \$ bütçe ayrılmıştır. Bunlara ilaveten, takım sporları için 9,000,000 \$, Kıtalararası ve Bölgesel Oyunlar için 14,000,000 \$ ve Gençlik Olimpiyat Oyunları için de 10,000,000 \$ bütçe oluşturulmuştur (Olympic Solidarity, “Where The Action Is”, 2009, p:14–21).

Dünya geneline bakıldığında son dört yıllık planın 2010 yılı bütçesi 79,897,250 \$ olarak IOC Olimpik Dayanışma Komisyonu tarafından onaylanmıştır. Bu bütçenin dağılımında; Dünya Programları: 36,555,000 \$, Kıtalararası Programlar: 31,132,250 \$, Olimpiyat Oyunları Desteği: 9,000,000 \$ ve Yönetim ve İletişim Desteği: 3,210,000 \$ olarak yer almıştır (Olympic Solidarity Annual Report, 2010, p: 12).

TMOK bünyesinde Olimpik Dayanışma Programlarını yürüten ayrı bir yapılanma söz konusu değildir. Programlar TMOK Genel Sekreterliği tarafından yönetilmekte ve yönlendirilmektedir. TMOK, IOC Olimpik Dayanışma bütçesinden Olimpik Sporculara sağlanan burs kapsamında 17 sporcuya dörder ayda bir ödenmek üzere verilen 500 \$’lık parasal destek, Olimpik Sporlar Takım desteği kapsamında Bayan Voleybol Milli Takımımıza verilen 40,000 \$ finansal destek ve dört branşta antrenörlere verilen eğitim bursundan yararlanmaktadır. Bunun yanı sıra, Olimpik Değerlerin Geliştirilmesi Programı kapsamında uygulanmakta olan OVEP projesi için ve Olimpik Gün koşusu için de finansal destek alınmaktadır.

Olimpik Dayanışma Programları; Ulusal Olimpiyat Komitelerine, Olimpiyat Oyunlarına katılabilmeleri için sporcu ve takımlarını hazırlamalarına yardım ederek, Sporcuların ve antrenörlerin teknik açıdan spor bilgilerinin gelişmesine katkı sağlayarak, Olimpik Dayanışma Programı bursları aracılığı ile Ulusal Olimpiyat Komiteleri ve Uluslararası Federasyonlar ile işbirliği yaparak, sporcu ve antrenörlerin teknik düzeylerini yükselterek, Spor yöneticileri yetiştirerek, Özellikle Olimpik Eğitim ve sporun yaygınlaştırılması gibi amaçlar güden, kuruluşlarla işbirliği yaparak; Ulusal Olimpiyat Komitelerinin yönetimi altında ulusal, bölgesel ya da kıtasal düzeyde yarışmaların düzenlenmesini ve ayrıca delegasyonlarının Bölgesel ve Kıtalararası Oyunlara hazırlık ve katılımlarını destekleyerek, Ulusal Olimpiyat Komiteleri arasında işbirliği programlarını teşvik ederek, oldukça kapsamlı çalışma alanına sahiptir.

Sonuç olarak; Bu çalışmada, 205 üye ülkesi ile dünyanın en kapsamlı spor örgütünün başında gelen Uluslararası Olimpiyat Komitesinin, Olimpik Dayanışma Programları ve bu programların NOC’lara ekonomik, teknik ve bilgi düzeyinde nicel olarak dağıtımını mercek altına almıştır. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin belirtilen programlardan yararlanma düzeyi ve çeşitliliği halen oldukça sınırlı görülmektedir. Bu desteği nicel ve nitel yönden artırılması ve bunun uygulamalara yansıtılması için benzer araştırmalar detaylandırılarak yapılması gerekmektedir. Böylece Olimpiyat Oyunlarını düzenleme adayı olan, Olimpiyat sporcusu sayısını arttırmaya çalışan ve spor kültürü ve eğitimini topluma yayma çabasında olan TMOK için, ODP’ nin yakından incelenmesi ve anlaşılmasının amaçları gerçekleştirme adına gerekli bir adım olarak görülmektedir.

Kaynaklar

1. Durantez et al., (2010) “Principles of The Olympic Movement”, Journal of Human Sport and Exercise (Online), An International Electronic Journal, Vol:5, No:1, p:4, <http://jhse.ua.es/index.php/jhse/article/view/84/191>, (29.05.2011)
2. Hurst, B. (2001) “Olympic Solidarity”, IOA 40th International Young Participants Session, 23th July-8th August 2000, Olympia, Published by The International Olympic Committee and International Olympic Academy, p: 150.
3. International Olympic Commitee, Official Web Site, (2011) <http://www.olympic.org/turkey-sports-culture-and-olympic-education-programme>, (4.04.2011).
4. Karasar, N. (1994). “Bilimsel Araştırma Yöntemi”, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd. 6. Basım, Ankara, s:77
5. Kartakoullis, N.; Karlis, G. ve Karadakis, M. (2009). “Sports for All Philosophy The evolution in Cyprus and the Transfer from a Sport to a Health Orientation”, International Journal of Sport Management, Recreation and Tourism, Vol:3, 2009, p: 49.
6. Kensington, E. (2009) “Olympic Solidarity, 2009 Quadrennial Plan”, FITA 4th World Seminar for Coaches, p: 28, Rome, www.archery.org/.../FITA%20website/.../11/Olympic%20Solidarity%20by%20Kensington.pdf, (05.04.2011).
7. Lacotte, U. (2006) “The Olympic Movement”, IOA, 46th International Session For Young Participants, 19 June–2 July 2006, Olympia, Published by The International Olympic Committee and International Olympic Academy, p: 2.
8. Miro, P. ve Savoy Girard, N. (2002) “Olympic Solidarity”, IOA, 41th International Session For Young Participants, 22 June–2 July 2001, Olympia, Published by The International Olympic Committee and International Olympic Academy, p: 80–81.
9. Olympic Charter, (2010) Published by the IOC, Chateau de Vidy, 1007 Lausanne, Switzerland, p: 18.
10. Olympic Solidarity Annual Report, (2009) “Results of the 2009–2012 Olympic Solidarity Programmes” at 15 November 2009, Meeting of the Olympic Solidarity Commission, p: 11–12. www.en.acnolympic.org/acnoen/fichiers/File/Liens_Conseils_Executifs_ACNO/50thANOCE.C.-ReportbyOlympicSolidarity.pdf (01.01.2011).
11. Olympic Solidarity, (2001) “1997–2000 Quadrennial Plan”, Published by the IOC, Lausanne, Switzerland, p: 12
12. Olympic Solidarity, (2001) “2001–2004 Under Way; Quadrennial Plan”, Published by the IOC, Lausanne, Switzerland, p: 9.
13. Olympic Solidarity, (2009) “Common Ground; Annual Report”, Published by Olympic Solidarity, Switzerland, p: 20, 34–35.
14. Olympic Solidarity, (2009) “Where The Action Is; 2009–2012 Quadrennial Plan”, Published by the IOC, Lausanne, Switzerland, p:6, 10, 14-21, 38, 48, 70.
15. Olympic Solidarity, (2010) “Winning Ground; Annual Report”, Published by Olympic Solidarity, Switzerland, p: 12.
16. Papadogiannakis, G. (2011) “The National Olympic Committee: Its Role and Position at the Dawn of the 21st Century”, IOA 10th Joint International Session for Presidents or Directors of National Olympic Academies and Officials of National Olympic Committees–2008, The Sport Journal, Special Edition, Published by the

- United States Sports Academy, <http://thesportjournal.org/article/national-olympic-committee-its-role-and-position-dawn-21st-century>, (01.06.2011).
17. S. Al-Tauqi. (2003) “M. Olympic Solidarity: Global Order And Diffusion of Modern Sport Between 1961 to 1980”, Philosophy of Loughborough University, Unpublished Doctoral Thesis, England, p: 44, 214, 238.
 18. Szreter, A. (2011) “An Equal Footing” Olympic Review, Published by the IOC, Lausanne, Switzerland, April-May-June 2011, p: 59.
 19. Türkiye Mili Olimpiyat Komitesi, Resmi Web Sitesi, (2011) <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/tr/Faaliyetler/Olimpik-Burslar-ve-Kurslar>, <http://www.olimpiyatkomitesi.org.tr/tr/Faaliyetler/Spor-kulturu-ve-olimpik-egitim>, (13.04.2011).